

Liikenne- ja viestintäministeriö
PL 31
00023 VALTIONEUVOSTO

Asia: **Lausuntopyyntö: Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi postilain muuttamisesta**

Viite: LVM/1042/03/2015

Suomen Omakotiliitto kiittää mahdollisuudesta lausua ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Suomen Omakotiliitto on maamme pientaloasukkaiden ja vapaa-ajan asunnon omistajien valtakunnallinen edunvalvonta- ja palvelujärjestö. **Omakotiliittoon kuuluu 260 vapaaehtoisvoimin toimivaa omakotiyhdistystä ja vapaa-ajan asukkaiden yhdistystä, joiden yhteenlaskettu jäsenmäärä on yli 75.000 jäsentä.** Omakotiliitto on maamme 1,1 miljoonan pienkiinteistön omistajien ja 2,7 miljoonan asukkaan asialla. Lisäksi liitto ajaa maamme lähes 500.000 vapaa-ajan asunnon omistajien etua.

Liikenne- ja viestintäministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi postilain muuttamisesta. Nyt lausuttavana olevassa hallituksen esityksessä esitetään muutoksia yleispalvelun järjestämiseen sekä postinumero- ja osoiterekisterijärjestelmien käyttöön. Esityksen tarkoituksena on taata laadukkaat ja turvalliset postipalvelut koko Suomessa myös tulevaisuudessa.

TAVOITTEENA KOHTUUHINTAINEN JA KATTAVA LAATUVAATIMUKSET TÄYTTÄVÄ YLEISPALVELU

Omakotiliitto valtakunnallisena palvelu- ja neuvontajärjestönä haluaa esittää huolensa kansalaisten tasa-arvoisen kohtelun toteutumisen osalta. On ymmärrettävää, että rakenteisiin tulee tehdä muutoksia kustannussäästösyistä ja väestön/yritysten palvelutarpeiden muutosten johdosta. **Muutokset eivät kuitenkaan saa asettaa kansalaisia eriarvoiseen asemaan heidän ikänsä tai asuinpaikkansa johdosta.**

Omakotiliitolle ja omakotiasukkaille olennaista on tasa-arvoinen palveluiden saatavuus koko Suomessa. Oleellista on ymmärtää, ettei kaikilla kansalaisilla ole vielä ICT-mahdollisuuksia siirtyä esim. verkkolehden tilaa-jaksi. Tässä yhteydessä myös yhteiskunnan on syytä panostaa laajakaistapalveluiden saatavuuteen koko Suomessa. Kaikki ikääntyneet kansalaiset eivät asioi sähköisin menetelmin, joten suuri osa ikääntyneistä tulee edelleenkin tarvitsemaan postin yleispalveluita. **Lisäksi Omakotiliitto esittää huolen viranomaisasioinnin digitaalikkovelvoitteesta:** (*"Kansalaisten viranomaisasioinnissa siirrytään paperikirjeiden sijaan käyttämään ensisijaisesti sähköistä postilaatikkoa vuodesta 2018 alkaen. Käytännössä tämä tarkoittanee, että kansalaisten on avattava itselleen oma viranomaisasioinnin niin sanottu digipostilaatikko ja seurattava sinne tulleita viranomaisviestejä ja asiakirjoja samalla tavalla kuin perinteistä postia."*). **Välttämättä kaikilla, erityisesti ikääntyvillä kansalaisilla ei ole mahdollisuuksia eikä osaamista siirtyä käyttämään viranomaisasioinnissa digilaatikkoa.**

Jakelu §15/yleispalvelun laatustandardi §19

Hallituksen esityksessä eduskunnalle laiksi postilain muuttamisesta 15 §:ssä ehdotetaan, että **käytännössä jakelu hidastuu 2 päivästä neljään päivään** (enintään kahden kilon painoiset kirjelähetykset, jotka maksetaan yleisesti käytettävissä olevilla käteismaksutavoilla ja jotka käyttäjällä on mahdollisuus jättää postiyrityksen kuljettavaksi keräilypisteeseen; kotimaan kirjelähetyksistä *velvollisuus koskee* sellaista jättöpäivästä lukien *neljäntenä* arkipäivänä jaettavaksi tarkoitettua kirjetuotetta, johon sovelletaan 19 §:ssä määriteltyä yleispalvelun laatustandardia;). Sama muutossuunta ilmenee myös pykälässä 19 yleispalvelun laatustandardi.

Omakotiliiton mielestä nykyisestä yleispalveluvelvoitteesta vähintään viisipäiväisen keräilyn ja jakelun osalta viikossa tulee joustaa vain poikkeustapauksissa. Postidirektiivin mukaan viisipäiväinen keräily ja jakelu on ainoastaan vähimmäisvaatimus, josta jäsenvaltiot voivat kansallisesti poiketa myös toiseen suuntaan ja säätää tiheämmästä keräilystä ja jakelusta. **Yleispalveluvelvoitteen laatustandardin toteutumisesta kansalaisille tulee edelleenkin huolehtia viitenä päivänä viikossa**, kuten voimassa oleva EU:n postidirektiivi edellyttää. On hyväksyttävää että haetaan kustannussäästöjä, mutta jo nyt useat kansalaiset saavat postin haja-

asutusalueilla ja kaupungeissa vasta illalla. Tällöin sanomalehdet ovat sisällöltään jo auttamattomasti vanhentuneita. **Kun kirjepostin käytännön saapuminen kuluttajalle hidastuu esityksen mukaan kahdesta neljään päivän jakeluun, tuo se kuluttajille, yhdistyksille ja yrityksille mm. 7 päivän maksuehdollisten laskujen sekä virallisten kokouskutsujen osalta merkittäviä ongelmia.**

Omakotiliitto esittää, että palvelujen tarjontaan tulee hakea alueellisesti kokonaisratkaisuja. Näin turvataan pienemmälläkin paikkakunnilla erilaisten palvelujen tarjonta (posti-, pankki-, hoiva-, apteekki-, kauppa-, kirjastopalvelut jne.). Esimerkiksi haja-asutusalueilla postin aamukanto, iltakanto ja muut jakelut tulisi yhdistää ja jakaa kansalaisille varhaisena aamukantona. Omakotiliitto pitää hyvänä ratkaisuna lakiesitykseen sisältyvää ehdotusta harvaanasuttujen alueiden jakelun toteuttamisesta yleispalvelun tarjoajan järjestämän hankintamenettelyn kautta.

Hinnoittelu/kustannukset

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lain 26 § siten, että yleispalvelun tarjoajan on hinnoiteltava yleispalveluun kuuluvat postipalvelut siten, että hinnat sisältävät kohtuullisen liikevoiton. Aikaisemmin yleispalveluun kuuluvat postipalvelut eivät sisältäneet liikevoittoa. Lakiesityksessä kohtuulliseksi esitettyä 10 prosentin liikevoittoa ei voida pitää kohtuullisena vaan ylimitoitettuna, kun samaan aikaan käytännössä postin liikkuminen hidastuu ja yleispalvelut laadultaan kansalaisille heikkenevät. **Omakotiliiton mielestä hinnoittelun tulee olla kohtuullista ja kohtuullisena pidettävän liikevoiton tulee olla korkeintaan 5 prosenttia**, erityisesti kun on kyse yleispalveluvelvoitteesta.

Ylipäätään tulee selvittää, tuleeko minkään toiminnan osalta, erityisesti kun on kyse yleispalvelusta, lakiin ja perusteluteksteihin kirjata kiinteää liikevoittoa. Ehdotettu menettely vaarantaa nykykäytännön, lisää kuluttajien kustannuksia huomattavasti ja voisi olla **eräänlainen uusi kansalaisten maksama vero valtiolle** mahdollisen Posti Oyj:n (Suomen valtio omistaa Posti Group Oyj:n koko osakekannan) osingonmaksun osalta. Vastaavanlaisena ongelmana voidaan nähdä muun muassa sähkön ja maakaasuun siirtomaksujen suuret korotukset. **Voidaankin kysyä, onko perusinfra/välttämättömyyspalveluinen siirtäminen liiketoimintayritysten haltuun hyväksyttävää.** Olennaista on yleispalveluvelvoitteen toteutuminen tasapuolisesti kaikille kansalaisille kohtuullisin kustannuksin.

Muut muutokset

Kuluttajan turva laskee merkittävästi, kun esityksessä 49§:ssä, postiyrityksen vastuista poistetaan tavallisen kirjeen viivästyksestä aiheutuva vahinko (*lähetyksen viivästymisestä on vahingon kärsineelle maksettava korvausena vahingon määrä, kuitenkin enintään: 1) 50 euroa tavallisesta kirjellähetyksestä;*). Tämä ajaa kuluttajan käyttämään kirjattuja, saantitodistuksellisia tai muita vastaavia palveluita ja lisää siten kansalaisten kustannuksia.

Omakotiliitto pitää perusteltuna lakiesityksessä, 67a, 79 ja 80 pykälissä esitettyjen Viestintäviraston toimivaltuuksien muuttamista erimielisyyksien ratkaisemisen, valvonta-asioiden käsittelyn ja muutoksenhaun osalta vastamaan tietoyhteiskuntakaaren sääntelyä.

Näiden esitettyjen muutosten osalta (todellinen jakelu hidastuu, kustannukset kasvavat ja postiyrityksen vastuut vähenevät) Omakotiliitto pitää esitystä kuluttajan kannalta huonona. Omakotiliitto esittääkin, että pelkkä jakelun todellinen hidastaminen jo riittää kuluttajiin kohdistuvana palvelun laadun heikkenemisenä.

kunnioittavasti

Suomen Omakotiliitto ry

Mauri Harjula
puheenjohtaja

Kaija Savolainen
toiminnanjohtaja

